

ÖZET

Ankilozan spondilit, hastalığın ileri evresinde ankiloz ve sindesmofit formasyonuna yol açabilen genellikle sakroiliitis ve spondilitis şeklinde spinal inflamasyonla karakterize kronik inflamatuvar romatolojik bir hastalıktır. AS'nin hastalık aktivitesini, progresyonunu, prognozunu ve hastalık durumunu tanımlamak zordur. Radyografik değişiklikler AS'de tanı koydurucu öneme sahiptir. Ayrıca radyografi AS'de hasarı gösterir. Böylece AS'li hastalarda hastalığın ilerlemesi belirli aralarla radyografik ölçümler yapılarak değerlendirilebilir. Bu nedenle radyografik ölçüm yöntemi hastalığın durumunu yansıtması açısından çok önemlidir. Bu amaçla birkaç skala geliştirilmiştir. Bu skalalar Bath AS Radyoloji İndeksi (BASRI), Stoke AS Spine Skoru (Stoke Ankylosing Spondylitis Spine Score-SASSS) ve Modifiye Stoke AS Spine Skoru (M-SASS) yöntemleridir.

Bu çalışmadaki primer amacımız AS'li hastalarda bu radyolojik indeksleri karşılaştırmak ve birbirlerine üstünlüklerini test edebilmektir. İkincil amaçlarımız ise; AS'li hastalarda hastalık aktivitesi, hastanın fonksiyonel durumu, yaşam kalitesi, metrolojik ölçümler ve akut faz reaktanları arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir.

Bu amaçla 73 gönüllü AS'li hasta (18 kadın, 55 erkek) çalışmaya dahil edildi. Hastaların fonksiyonel durumunu, hastalık aktivitesini ve yaşam kalitesini değerlendirmek için hastalara sırasıyla Bath AS Fonksiyonel indeksi (BASFI), Bath AS Hastalık Aktivitesi indeksi (BASDAI) ve AS Yaşam Kalitesi (ASQoL) ölçeği uygulandı. Bath AS Metroloji indeksi (BASMI) spinal mobilitayı değerlendirmek için kullanıldı. Hastaların eritrosit sedimentasyon hızı (ESH) ve serum C-reaktif protein (CRP) düzeyleri ölçüldü. Hastalara radyolojik skorlama SASSS, M-SASS ve BASRI'ye göre yapıldı. Sonuçların korelasyon analizi için spearman korelasyon testi uygulandı.

Sonuç olarak; el-yer mesafesi SASSS ile korele çıkarken, diğer radyolojik indekslerle korelasyon saptanmadı. Diğer bütün mobilite ölçümleri ile radyolojik indeksler arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyon saptandı ($p<0.05$). Hastalık süresi ile radyolojik ölçümler arasında, serum CRP düzeyleri ile BASDAI ve ASQoL arasında ve sigara alışkanlık düzeyi ile BASMI ve BASFI arasında pozitif ilişki tespit edildi ($p<0.05$). Radyolojik indeksler birbiriyle çok iyi derecede korele bulundu.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre; BASRI'nin hem hastalık süresi ile, hem mobilite ölçümleri ile olan korelasyonu ve hem de hastanın fonksiyonel durumunu yansıtmadaki sonuçları SASSS ve M-SASSS'a göre daha iyi bulunmuştur. Ayrıca bu radyolojik skorları uygularken SASSS ve M-SASSS yöntemleri tek tek her bir vertebranın erozyonu skorlandığı ve daha sonra bu skorlar toplandığı için BASRI'ye göre süre olarak daha uzun sürmektedir.

BASRI'de ise radyografi global olarak bakılıp değerlendirilmektedir. Sonuç olarak BASRI yonteminin diğer radyolojik skora göre (SASSS ve M-SASSS) rutinde daha kolay uygulanabilir, daha pratik bir yontem olduğu ve bizim sonuçlarımıza göre hastanın o andaki durumunu daha iyi yansittiği kanaatindeyiz. Yine bu çalışmanın sonuçlarına göre hastanın sigara içme düzeyi arttıķa hastanın ölümleri kısıtlanmakta ve fonksiyonları da o derecede etkilenmektedir.